

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Deniz ALDAN
Üniversite : Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Psikoloji
Bilim Dalı : Klinik Psikoloji
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : XII + 158
Mezuniyet Tarihi : 04.06.2013
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Gülay DİRİK

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BEDEN İMAJI ve İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLERİN ÜÇLÜ ETKİ MODELİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ

Bu çalışmada, kız üniversite öğrencilerinde beden imajı (beden doyumsuzluğu, bedene yatırım) ve ilişkili değişkenlerin (aile etkisi, akran etkisi, medya etkisi, yeme alışkanlıkları, benlik saygısı) incelenmesi amaçlanmıştır. Öncelikle aile ve akran etkisini ölçen bir öz bildirim ölçeği geliştirilerek psikometrik özellikleri pilot çalışma ile incelenmiştir. Pilot çalışma kız üniversite öğrencilerinden oluşan 273 kişilik örnekleme gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışma sonucunda aile ve akran etkisini ölçen geçerli, güvenilir ve ana çalışmada kullanılacak bir ölçek oluşturulmuştur. Ana çalışma; spor yapan 212, spor yapmayan 218 kız üniversite öğrencisinden oluşan örneklemle gerçekleştirilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla korelasyon ve regresyon analizi ve spor yapıp yapmamaya göre beden imajı ve ilişkili değişkenlerin farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem t testi ve çok yönlü varyans analizi (MANOVA) yapılmıştır. Sonuç olarak, spor yapan katılımcıların medya etkisi, aile ve akran dolaylı etkisini daha fazla hissettikleri ve daha çok kısıtlı yeme davranışı gösterdikleri belirlenirken; spor yapmayan katılımcıların daha fazla beden doyumsuzluğu yaşadıkları gözlenmiştir. Benlik saygısı tüm katılımcılarda beden doyumsuzluğu ve bedene yatırımı yordamaktadır. Spor yapan katılımcılarda kilo ve boy memnuniyeti, spor yapmayan katılımcılarda laksatif kullanımı beden doyumsuzluğunu yordamaktadır. Spor yapan katılımcılarda medya etkisi, kısıtlı yeme ve beden kitle endeksi bedene yatırımı yordarken spor yapmayan katılımcılarda medya etkisi ve aile ve akran dolaylı etkisi yordamaktadır. Çalışmanın sonuçları Üçlü Etki Modeli ve ilgili literatür kapsamında tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: beden imajı, beden doyumsuzluğu, bedene yatırım, üçlü etki modeli, medya etkisi, akran etkisi, aile etkisi.